

על פעילות מכון ש"י

"ארבעת הפרקים, שהחינוך של הדור שנתרחק מקדושתה של תורה, צריך שיתקרב על ידם אל מקור הקודש – הם: כבוד הדת, חיבת הדת, הכרת הדת, קיום הדת. אין שום אדם מישראל יכול לסלק את עצמו מכל מה שנוגע לכבודה של דת ישראל, שאיך שיהיה נשקע בדעות זרות ורחוקות, הלא בתור בן לאומה חייב הוא בכבודה, על פי הכרתה הכללית שהוא מאוחד בה עם כבוד דתה, שכל אוצר הכבוד שלה ספון בקרבה. אחרי שחובת הכבוד תתמלא, יבוא התור לפתח את רגש החבה לדת, אשר הוא דבר נמנע אם הכבוד לא יהיה קודם לה. ואחרי שהכבוד והחיבה יבואו, אז יבוא זמן לעסוק בהכרת הדת, שלא תוכל להביא את התועלת הרצויה, כל זמן שהכבוד והחיבה לא יצאו מן הכח אל הפועל. ורק אחרי ההכרה שתבוא אחרי הכבוד והחיבה, יכולים אנחנו לקוות לקיום הדת, לאור של תשובה שתופיע על כל אחינו מקרוב ומרחוק, לשוב לצור ישעם ומשגבם, ובזה המפתח של הגאולה הוא גנוז. אשרי איש שיקח חלק בהרצאתם של פרקי התשובה הללו, שאור ה' עליהם (אורות התשובה, למרן הרא"ה קוק זצ"ל, עמ' קל"ט) יראה".

יש, ובצמתים הפזורים לאורך חייו של האדם, צמתים בהם נדרש הוא לקבל החלטות מהותיות, ערכיות, ועקרוניות, חש הוא כיצד כח נשגב, מושך אותו בציציות ראשו, ומובילו פסיעה אחר פסיעה, מנקודת זמן אחת למשנה, וממקום למקום. כך זכיתי אף אני לחוש, כי אותם ארועים והחלטות שונות, הפזורים לאורך שנים – כאשר כל אחד בפני עצמו נדמה כי המקרה – שזורים וחוברים הם למסכת גדולה של השגחה פרטית – הנמשכת לאורך השנים.

לאחר סיום לימודי בישיבה, שימשתי כר"מ בישיבה תיכונית, ובמקביל סיימתי לימודי עבודה סוציאלית. חשתי וידעתי, שצרוף זה, יש בכוחו לאפשר לי לפעול באותה מגבה חינוכית, כפי שהתווה אותה הרב קוק זצ"ל.

הבחירה לעסוק במכון ש"י – פירושה להיכנס לגוב האריות, ולעמוד יום יום בחזית הקשה והשווקת של העם היהודי.

לעסוק בעניני מכון ש"י פירושה – להתמודד עם המציאות הישראלית, עם בני הנוער וילדים חפים מידע, מנותקים מכל חויה יהודית, להתמודד עם חיילים וסטודנטים שאש המרד, השאלה והתהיה קודחת באפם, ומובילתם אלי יערות ברזיל והרי נפאל בחיפוש אחר זהותם. להתמודד עם מבוגרים – זוגות נשואים וקשישים, אסירים ו'עמך' – המחפשים דרך, תוהים, ורצים אחר הבלתי מושג.

בחרנו במכון ש"י להיכנס, ולהכניס עצמנו ללוע הארי. לעמוד מול כתה של שמיניסטים בגימנסיה, עדויי עגילים באוזן וקרחות משונות – ושם ללמדם יהדות.

להלך ברחובות תל-אביב וגוש-דן, צפופי האוכלוסין והמסחר, הביטוי והבידור – ושם לאורך הנתיבים – להדליק פנסים ואורות – המובילים ומוליכים בית ה'. משתדלים שתחת הסרפד יעלה הדס, ותחת הקוף יפרח הפרח. ולשם כך אנו זקוקים לכוחות של תורה, ולפעילותם של בני תורה שמתוך עולמה של תורה יעלו ויבואו לעמוד בחזית זו.

פן אחד של העבודה במכון, הוא הפעילות בקרב בתי ספר יסודיים-כלליים. בחרנו להתמקד במספר בתי ספר ואזורים, ובאמצעות בנות שרות לאומי וצוות המכון, אנו מעבירים שעורים במקצועות היהדות השונים, תוך שימת דגש מיוחד לגילאי הבר-מצוה. מנסים אנו להפגישם עם עולמה של היהדות ומושגיה – ככל שמשגת ידינו.

עיקר העבודה והמאמץ מופנים לעבודה אותה אנו עושים עם תיכונים כלליים ברחבי גוש דן. במשך שנה אנו מקיימים כמאה ימי עיון בנושאי יהדות וזהות יהודית לתלמידי כתות י"ב בכל יום עיון נוטלים חלק כשמונים תלמידים. צוות המכון – דן איתם, ומציג בפניהם תכנים ומסרים, ערכים ומידע בנושאים שונים.

אין הדבר קל כלל ועיקר. המציאות הישראלית הקשה – בה כל יום עיון נתפש כנסיון לחזרה בתשובה, וקיים קושי גדול בעצם העובדה שהתלמידים הסכימו להגיע ליום עיון – קיומם של מאה ימים כאלו – לאו מילתא זוטרתא היא. יש צורך בעבודה אינטנסיבית ומאומצת עם המפקחים, המנהלים, המחנכים, המורים וההורים – כדי שבסופו של דבר נצליח להגיע ולדבר עם הנער עצמו.

גם המתודה של שיחה ויום עיון זה, צריכה להיות מתוחכמת ומרתקת דיה – כדי ליצור מתח רוחני, ואירת רצינות והקשבה, דבר שדי רחוק מהיותם היום-יומית של בני נוער אלו.

המטרה בימי עיון אלו – היא להגיע לרמת מידע ומודעות לנושא הזהות היהודית לשאול שאלות קיומיות ראשוניות בדבר מהות הבריאה, ותכלית הקיום, מטרת וחובת האדם בעולמו, מסגרת תרבותו וזהותו האישית והיהודית זיקתו אל העם היהודי, אל גדולי ישראל, תורתם ומורשתם.

כל יום מחדש. כל קבוצה ומאפייניה. דור דור ודורשיו. כך לאורך השנה, למעלה מ-10,000 תלמידי תיכון העוברים בשערי המכון, מתוך תקוה, שבסיומו של יום עיון – זכינו בס"ד לקיים את השלב הראשון בדרכו של הרב זצ"ל – כבוד הדת.

במהלך השנה והפעילות, אנו ממשיכים לשמור על קשר עם אותם תלמידים, הבאים בשעות אחה"צ למכון, באופן עצמאי. בפעילותנו זו איתם, אנו מנסים להגיע לשלב השני והשלישי בדרך הרב – חיבת הדת, והכרת הדת.

פעילות טובה וענפה אנו זוכים לקיים במסגרות החינוך השונות בצה"ל.

שותפות בהכנתם והעברתם של סדרות חינוך – בעיקר סדרות החינוך של קורס קצינות וקורס קצינים, מעורבות ושותפות בבניית התכנים, המתודות, והעברה בפועל. פעילות זו מצריכה ימים ושעות, שבתות ומועדים. נסיעות רבות ומסירות נפש – בכדי ליצור את הדיאלוג עם אוכלוסיה חשובה ואיכותית זו.

ב"ה זכינו בשנים האחרונות – להדים חיוביים, ולהידוק והרחבת הקשר בין המכון ובין זרועות החינוך הצה"ליות, ואין הברכה שורה...

למדנו במשך השנים לדעת, שהעובדה שאדם הינו בן תורה ובוגר ישיבה, ואולי אף רב מפורסם ותלמיד חכם, אינה מספקת ליצירת הקשר עם העולם והרחוב עליו אני מדבר. יש צורך בכשרון מיוחד וטכניקה טובה – לדעת לתרגם ולמצמץ את הגלום בכך – לשפה מובנת ונעימה, שתשמע ברורה ובהירה גם לאוזנים ערלות, רחוקות מהוית אביו ורבא. יש צורך בהכשרה מיוחדת של כח אדם. וללמדו מה לומר, ומה לא לומר, איך לומר ומתי לומר – בכל הקשר החינוכי הזה, הנרקם עם הציבור החילוני, וזאת על מנת שלא יצא שכרו בהפסדו.

באגף הפעילות עם הציבור המבוגר – בחרנו לירות בכל התותחים ולכל הכיוונים אנו מקיימים מידי ערב הרצאות ושעורי תורה במכון. הפתוחים לציבור הרחב, אנו מקיימים סמינרים וסופי שבוע, ערבי חויה ולימוד, במות רעיונית ומסיבות ראש-חודש, מרצים אורחים ולילות שימורים – כל זה באזורים שונים בארץ, ותוך הפעלת מערך מסובך של תאום וארגון, מרצים וציוד, פרסום וכדו'. המטרה היא להגיע לכמה שיותר אנשים ונשים. זוגות ומבוגרים, לצורך זה אנו משתמשים בפרסום נקודתי. דיורר ישיר, מודעות רחוב, ופרסום בעתונות, המגמה היא שמתוך האלפים הרבים העוברים בשערי המכון – יתמידו וימשיכו את הקשר. משפחות רבות, מתוכם יזמנו לשיחות אישיות, לשבתות אצל משפחות ועוד, ובע"ה ימשיכו ויגיעו עד השלב הרביעי והאחרון בדברי הדת – קיום הדת. זו הדרך הקשה העולה בית-אל.

מקוצר היריעה ודוחק הזמן – לא הזכרנו ופירטנו פעילות בקרב מתנסי"ם ומועצות פועלים, בתי אבות ובתי כלא, ארגונים ומועצות. זוגות צעירים לקראת נישואים, וזוגות צעירים – בהדרכה לקראת חינוך ילדיהם לאור חז"ל. עבודה עם תלמידי מוסדות עלית הנוער, ואחינו עולי אתיופיה וברה"מ, עבודה עם תלמידי תיכון דתיים – וחיוזוק גאותם הדתית, אמונתם וחוסנם. עבודה עם תנועות נוער כלליות. צוותי ההדרכה והחינוך שלהם – תוך נסיון להחדיר ולשבץ יהדות בכל פעילות וענף, תוך נסיון לתקוע יתד של יהדות וחברות בין ובתוך חלקי העם.

אולי, מתוך עולמה של הישיבה – אין הדברים נראים. ואולי אף נראים הפוכים. מתוך עולמה של ישיבה נראה שהציבור לא רוצה, מתרחק מתנכר. אומנם, ואולי – תחת השמש – אין יתרון, אבל למעלה מן השמש – ומתחת לפני השטח רוחשים ורוגשים דברים. יש תנועה ותזוזה רוחנית, שכל המצוי בה, חש אותה היטב. המצויד בסייסמוגרף רגיש הצופה רעידות ותנודות חברתיות – חש בהלכי הרוח. הלואי ונשכיל לפענחם היטב. הלואי ונשכיל לקרוא את המפה החברתית והרוחנית. הלואי

ולא נזדקק שוב לומר מבוויישים ונכלמים - "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה, רחצתי את רגלי איככה אטנפם".

בימים גדולים והיסטוריים אנו חיים. מעצמות ומשטרים קורסים, תרבויות ועמים פושטים ולובשים צורה. מנהיגים משנים פני תבל, ובתוך כל המערבולת הכלל עולמית והישראלית, מתהלכים אנו בתוככי הגן - שומעים - אִיָּכָה, ומשמיעים - אִיָּכָה.

ולואי ונדע לקום ולעמוד, להבין ולהשכיל, ללמוד וללמד, לשמור ולעשות, ולומר - הנני!